

[Ebba Strange]

Jeg vil egentlig godt på dette punkt spørge ministeren, hvor hun egentlig har tænkt sig efterskolerne placeret i dette billede. Hun er selv lidt inde på i bemærkningerne, at mange efterskoler har gjort et godt stykke arbejde med netop denne gruppe unge og fået dem sat i gang med nogle ting, som de ellers ikke ville være kommet i gang med. Jeg tror kun, problemet med denne gruppe kan løses med to midler, nemlig for det første penge, for det andet en frigørelse fra det kraftige greb, som erhvervslivet har om hele den praktiske del af ungdomsuddannelserne.

Et af formålene med forslaget er angiveligt at få lettet presset på gymnasierne og få flere ledt over i EFG-uddannelserne, men de nyeste rapporter, vi har fået fra socialforskningsinstituttet, viser, at hver tredje elev afbryder sin EFG-uddannelse, og af disse afbryder 3 ud af 4 uddannelsen, fordi de ikke kan få praktikpladser. I en sådan situation er det svært for mig at se, hvor ligeværdigheden med gymnasieuddannelsen er henne. En 1-årig handelsskole, hvor man så ikke kan fortsætte i overbygningen, fordi man ikke kan få en praktikplads, kan vel aldrig blive ligeværdig med et 3-årigt gymnasium.

Frafaldet i gymnasiet vil jeg godt have lidt at vide om. Det har ikke været særlig stort, kun på et par procent. Jeg har hørt, det er stigende, men det må vi have boret lidt i i udvalget.

EFG-eleverne sammenligner ikke umiddelbart EFG med gymnasiet, men med mesterlæren, og mange, især drenge, afbryder EFG-uddannelsen netop for at gå over i mesterlæren. Mesterlæren er imidlertid så snævert erhvervsforberedende i sit sigte, at den efter SFs mening ikke svarer til de krav, en ung i 1980'erne med rette kan stille til sin uddannelse. Derfor bør man gøre op med mesterlæren nu. Samtidig bliver vi nødt til at give de unge i EFG-basisåret en lærlingeløn. Netop sammenligningen med lærlingsituationen gør, at mange undlader at gå i EFG eller forlader den.

Man opnår ikke ligeværdighed ved at give alle de samme vilkår, men man opnår ligeværdighed ved at tage udgangspunkt i de faktiske forudsætninger, de unge har, og så give de underprivilegerede nogle ekstra muligheder. Vi ved, at 44 pct. af restgruppen kommer fra ufaglærte arbejderhjem, og hvis vi vil gøre EFG-uddannelserne attraktive for

dem, må vi sikre dem lønnen på basisåret. I øvrigt må vi sikre alle 16-19-årige en ordentlig støtte, og det har SF sammen med VS fremsat forslag om.

Ministerens er inde på, at der nu skal lægges pres på erhvervslivet for at få dem til at tage EFG-elever i praktik. Det kan vi støtte. Vi er bare spændt på, hvilken model ministeren har til at gøre dette efter. I SF er vi modstandere af en generel forgyldning af erhvervslivet og arbejdsgiverne, men vi kunne godt tænke os, at man gjorde alle former for erhvervsstøtte betinget af, at arbejdsgiverne, arbejdspladserne, påtog sig en uddannelsesopgave.

Jeg vil egentlig godt fra denne talerstol sige, at jeg savner fagbevægelsens engagement i disse spørgsmål. Jeg synes, alt for mange fra fagbevægelsen har taget for let på ungdomsuddannelserne. Jeg kender store arbejdspladser, hvor man accepterer, at folk får et kort træningskursus i en eller anden specialopgave og så kommer ind på linje med de faglærte. Jeg ved, at man stiller krav i forbindelse med overenskomsterne om mere uddannelse for de mennesker, der allerede er uddannet. Men hvad med de unge? Det er trods alt dem, der skal bygges videre på.

Lad mig sige lidt om gymnasierne til sidst. SF deler ikke den store bekymring for den store tilgang til gymnasierne. Hvorfor må 40 pct. af de unge fra Ishøj eller Harbøre ikke gå i gymnasiet, når 40 pct. af de unge fra Hellerup og Søllerød har måttet det i årevis? Det er en klar social og geografisk diskrimination.

Vi er klar over, at den øgede tilgang stiller nye krav til gymnasierne og til gymnasielærerne, og det må vi tage højde for i en ny lovgivning omkring gymnasiet. Vi støtter de forsøg, der gøres rundt omkring på gymnasierne, og som bl. a. er beskrevet i forbindelse med Herlevforsøgene. Vi kommer ikke uden om at gøre flere forsøg og lade de enkelte skoler få lov til at forsøge.

Som ministeren selv peger på, har både gymnasieuddannelsen og mesterlæren sin rod i middelalderen, og det er vel ikke for tidligt, at vi konstruktivt giver os til at tænke på, hvad vores unge får brug for i 1980'erne og 1990'erne. Det er ikke noget snævert jobforberedende, men noget, der tager sigte på at give dem alle – rengøringsassistenterne lige så vel som præsterne – redskaber i hænde til